

Aanwezigen: Bruno Vanoverbeke, voorzitter;
Carine Dewaele, burgemeester;
Bernard Fonteyne, Rudy Rommens, Daan Mostaert, schepenen;
Rita Lammertyn, schepen-voorzitter BCSD;
Koen Vervaeke, Jan Viaene, Nico Parmentier, Els Moerkerke, Francis Bonte,
Gudrun Debrabandere, Marnic Vandenbroucke, Kurt Vansteenkiste, Vicky Devreese,
Tine Desmet, Liese Decroubele, raadsleden;
Christophe Vandecasteele, algemeen directeur

Agendapunt: 1.

Onderwerp: Voorlopige vaststelling ontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Ventilus - ongunstig advies gemeenteraad Lendeledede.

De raad, in openbare zitting,

MOTIVERING

Aanleiding en context

Het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) Ventilus werd voorlopig vastgesteld door de Vlaamse regering op 7 juli 2023. Het openbaar onderzoek loopt van 29 augustus 2023 tot en met 27 oktober 2023. De gemeenteraad dient haar advies uiterlijk de laatste dag van het openbaar onderzoek aan de Vlaamse regering te bezorgen.

Juridische grond

- Decreet lokaal bestuur, inzonderheid artikel 40 §1;
- Vlaamse codex ruimtelijke ordening, inzonderheid artikel 2.2.10 § 4.

Historiek

- Beslissing college van burgemeester en schepenen d.d. 19.06.2019 betreffende gemeentelijk advies m.b.t. de startnota GRUP Ventilus;
- Beslissing college van burgemeester en schepenen d.d. 17.05.2023 betreffende ongunstig advies bij voorontwerp GRUP Ventilus;
- Standpunt van de voltallige gemeenteraad van de gemeente Lendeledede van 25.05.2023 waarbij er niet kan akkoord gegaan met het voorontwerp GRUP Ventilus;
- Voorlopige vaststelling GRUP Ventilus door de Vlaamse regering op 07.07.2023;
- Brief Vlaamse overheid afdeling gebiedsontwikkeling, omgevingsplanning en -projecten d.d. 09.08.2023 (onze ref. 2023_0989).

Argumentatie en advies

De Vlaamse Regering keurde op 29.03.2019 de start- en procesnota van Ventilus goed.

Op grond van dit GRUP zou het Elia (de Belgische netbeheerder) mogelijk worden gemaakt het elektrische hoogspanningsnet in West-Vlaanderen te versterken en klaar te maken voor de toekomst. De komende jaren wordt steeds meer ingezet op hernieuwbare energie, met onder meer de geplande bouw van nieuwe windmolenparken in het Belgische deel van de Noordzee. Ook aan land zal de energieproductie steeds toenemen. Om al die extra energie van de kust tot bij de verbruikers te krijgen, is een nieuwe hoogspanningsverbinding in West-Vlaanderen nodig. Daarvoor werd het planproces voor het GRUP Ventilus opgestart.

Na kennisname van de startnota heeft de gemeente hierover reeds een standpunt ingenomen in haar advies d.d. 19.06.2019

Naar aanleiding van het voorontwerp GRUP werd het college gevraagd om advies uit te brengen over dit voorontwerp, uiterlijk op de plenaire vergadering die doorging op 22.05.2023. Er werd hiervoor een uitgebreid negatief advies opgemaakt op 17.05.2023 dat vervolgens werd overgemaakt aan het Departement Omgeving.

Op 07.07.2023 werd het GRUP Ventilus voorlopig vastgesteld. Het openbaar onderzoek over dit ontwerp GRUP loopt van 29.08.2023 tot uiterlijk 27.10.2023. Naar aanleiding van dit openbaar onderzoek wordt aan de gemeenteraad gevraagd om een advies te verlenen. Het advies moet uiterlijk de laatste dag van het openbaar onderzoek overgemaakt worden aan de Vlaamse Regering.

Met de opmaak van het GRUP Ventilus wenst de Vlaamse overheid volgende doelstellingen te realiseren:

- Het aan land aansluiten van hernieuwbare energie van nieuwe offshore windparken op het 380 kV-net;
- Realiseren van een robuust net door middel van een hoogspanningsverbinding van 6 GW tussen de Stevin-as en het hoogspanningsstation te Avelgem;
- Realiseren van een onthaalcapaciteit voor nieuwe onshore energieproductie in West-Vlaanderen;
- Creëren van een aansluitingsmogelijkheid voor een tweede onderzeese verbinding met het buitenland waardoor een bijdrage wordt geleverd aan de verdere integratie van een Europese elektriciteitsmarkt;
- Komen tot een optimale vervanging van de 150 KV-verbinding Slijkens (Oostende) – Brugge-Waggelwater;
- Versterken van de bevoorradingszekerheid van de regio Izegem.

De aspecten uit het juridisch en beleidsmatig kader waar bijzondere aandacht naar toe zou moeten gaan, zijn:

- Het stand still-principe voor de lengte van het bovengrondse hoogspanningsnet. Dat is van toepassing op het niveau van Vlaanderen;
- Een efficiënt ruimtegebruik, onder meer door de oplossingen toekomstgericht te ontwerpen, door maximaal gebruik te maken van bestaande hoogspanningsinfrastructuur en door de totale hoeveelheid nieuwe hoogspanningsinfrastructuur zo beperkt mogelijk te houden;
- Het principe om nieuwe hoogspanningslijnen zo veel mogelijk te bundelen met bestaande infrastructuur;
- Zoals vermeld in de mededeling aan de leden van de Vlaamse regering en conform algemeen beginsel van het milieubeleid (cf. art. 191 VWEU¹⁵ en in art. 1.2.1 §2 DABM) als proportionele toepassing van het voorzorgsprincipe, zoveel mogelijk te vermijden dat er langdurige blootstelling is aan meer dan 0,4 µT.

Deze zouden zich in volgende ruimtelijke principes moeten vertalen die worden vooropgesteld door de Vlaamse Regering:

- Versterken van bestaande lijnen;
- Herbenutten van bestaande lijnen;
- Bundelen met bestaande lijnvormige structuren (bestaande hoogspanningsleidingen, hoofdwegen, primaire wegen, hoofdwaterwegen, hoofdspoorwegen, ...);
- De totale lengte van het bovengrondse net niet uitbreiden op Vlaams niveau;
- Bundeling van functies.

Het plan ligt op grondgebied van de gemeenten Brugge, Blankenberge, Zuienkerke, De Haan, Bredene, Oostende, Jabbeke, Zedelgem, Torhout, Oostkamp, Lichtervelde, Wingene, Ardoorie, Izegem, Lendelede, Harelbeke, Waregem, Deerlijk, Zwevegem, Anzegem en Avelgem. Het gekozen tracé betreft het hoofdalternatief via de E403 (rood), dat werd omschreven in de toelichtingsnota als: "grotendeels versterking of herbenutting van bestaande tracés, al is dit ook afhankelijk van de gekozen variant (o.a. ter hoogte van Zedelgem en in de regio tussen Roeselare en Izegem). De lengte van het nieuwe tracé kan hierbij beperkt worden tot ca. 21 km, waarvan ca. 14 km gebundeld met de E403.

Dit advies wordt in essentie beperkt tot het grondgebied van de gemeente Lendeledede.

Het GRUP heeft impact op het volledige grondgebied van de gemeente Lendeledede. Dit start vanaf de snelwegparking aan de E403 in Izegem waar via Lendeledede tot aan het bestaande hoogspanningsstation van Izegem een nieuwe verbinding – cross country – bovengronds zal worden aangelegd. Het betreft een tracé van 3,5 km dat op het verordenend grafisch plan wordt aangeduid als hoogspanningsverbinding. Het nieuwe tracé op het grondgebied van Lendeledede start ter hoogte van de Woestynestraat en loopt vanaf daar over de Geitestraat, de Beiaardstraat kruisend verder richting de Terrynstraat om tenslotte aan te takken bij het hoogspanningsstation gelegen in de Kortrijksestraat, waarvan de achtergrond op het grondgebied van Izegem is gelegen. Dit station zal volgens het GRUP verder uitbreiden in zuidelijke richting op het grondgebied van Lendeledede, ter hoogte van de Bauwelarestraat. Vanaf hier wordt de bestaande hoogspanningsleiding tot het hoogspanningsstation van Avelgem hergebruikt en versterkt. Dit tracé loopt vanaf de Bauwelarestraat over woon- en landbouwgebied verder richting Avelgem. De transportcapaciteit van de bestaande 380 kV-verbinding wordt verhoogd van 3 GW naar 6 GW over een afstand van 22,8km.

De bovengrondse cross country verbinding wordt voorzien in een open landbouwgebied met verspreide bebouwing en met in het noordwesten een wooncluster. Om tot het tracé te komen zoals dit nu voorligt in het ontwerp GRUP, werden in het plan MER voor het hoofdalternatief via de E403 onder de zuidelijke varianten 4 alternatieven besproken (Z1, Z3, Z4, Z5). De uiteindelijke keuze van het GRUP gaat naar tracé Z4 (corridor 15, 16, 17 en 20).

De gemeente bevestigt haar standpunt zoals weergegeven in haar voorgaand advies d.d. 19.06.2019, gegeven na kennisname van de startnota, en naar haar standpunt gegeven naar aanleiding van de plenaire vergadering over het voorontwerp GRUP Ventilus in zitting van het college van burgemeester en schepenen d.d. 17.05.2023. Deze standpunten worden nu hernomen en uitgebreid naar aanleiding van het openbaar onderzoek dat loopt van 29.08.2023 tot 27.10.2023 met betrekking tot het ontwerp van het GRUP Ventilus en het daarin gekozen tracé.

De volgende keuzes uit het voorontwerp worden in het ontwerp bevestigd doch nog licht aangepast voor gemeente Lendeledede:

- 1) Er komt een nieuwe bovengrondse hoogspanningsleiding van 3,5 km vanaf de westelijke grens met Izegem (Woestynestraat) naar het huidige hoogspanningsstation aan de noordelijke grens van de gemeente (Bauwelarestraat).
In Izegem zal vanaf het opstijppunt Izegem-Noord ter hoogte van de N36 over een afstand van slechts ca. 2,5 km een ondergrondse aanleg voor 380 kV-verbinding worden voorzien (aangeduid als leidingstraat) tot aan het opstijppunt ter hoogte van de snelwegparking aan de E403 (opstijppunt, Izegem-Zuid).
- 2) Er komt vervolgens een uitbreiding van het huidig hoogspanningsstation ter hoogte van de Bauwelarestraat: het bestaande station (op het grondgebied van Izegem) zal deels worden afgebroken en vervolgens volledig worden uitgebreid op het grondgebied van Lendeledede met een oppervlakte van 6 ha groot.
Vanaf het bestaande hoogspanningsstation in Izegem/Lendeledede zal tot het hoogspanningsstation in Avelgem de transportcapaciteit van de bestaande 380 kV-verbinding verhoogd worden van 3 GW naar 6 GW over een afstand van ca. 22,8 km. Momenteel produceert het hoogspanningsstation in Izegem/ Lendeledede maximaal 1 GW waarbij de hoogspanningslijn tot 3 GW kan transporteren.
Dit wil zeggen dat na uitbreiding van het hoogspanningsstation en de verhoging van de transportcapaciteit van 3 GW naar 6 GW de vervoerde capaciteit meer dan verdubbelt.
Hier kan alvast worden opgemerkt dat het onduidelijk is hoeveel het toekomstig station precies zal produceren nu de transportcapaciteit meer dan verdubbelt, noch is duidelijk wat de effecten van een verhoogde productie zullen zijn op de omgeving.
- 3) Er vindt een versterking plaats van de bestaande 380 kV-verbinding vanaf het hoogspanningsstation aan de Bauwelarestraat richting Avelgem.

De gemeente heeft hierbij opmerkingen, die hieronder worden geduid.

Vooraleer de opmerkingen worden overlopen, heeft de gemeente nog een randopmerking.

Het lijkt alsof het hele GRUP Ventilus dossier doelbewust vaag en ingewikkeld wordt gehouden.

Zo wordt er een niet-technische samenvatting vooraan het document van het plan MER toegevoegd, om het plan MER voor technische 'leken' eveneens leesbaar te maken. Deze samenvatting kan echter niet afzonderlijk worden geraadpleegd. Men moet dus werken met een document van bijna 2000 pagina's om digitaal wegwijs te geraken in het project en iets concreets opzoeken moet gebeuren via 'ctrl+F'. Dat op zich is al geen evidentie.

De lijst met afkortingen van het plan MER (pagina 8 en 1633) is bovendien niet correct. 'AC' is de afkorting van wisselstroom en niet van gelijkstroom zoals foutief in de lijst vermeld. Voor technische leken en burgers die het project niet in detail kennen is deze afkorting echter essentieel, zodat er met de afkorting alleen al verwarring wordt gezaaid bij de bevolking.

I. Allereerst merkt de gemeente op dat de keuze voor het tracé in het ontwerp GRUP (hoofdalternatief via de E403) onvoldoende is onderbouwd ten aanzien van de andere mogelijke alternatieven, waaronder het alternatief via de E40, Z1 of Z3.

Volgens de toelichtingsnota is *'De totale lengte van een ondergronds 380 KV-verbinding [...] beperkt tot 8 à 12 km, onder meer omwille van de verhoogde kans op het optreden van resonanties, spanningsprongen en uitbatingsrisico's waaronder de betrouwbaarheid niet meer kan gegarandeerd worden.'* Merk op dat er nergens beschreven wordt hoeveel die 'verhoogde kans' op falen juist bedraagt. Is dat 1%? Of 10% of 50%? Als het slechts 1% kans is bijvoorbeeld, dan is die verhoogde kans verwaarloosbaar.

Voorts stelt de toelichtingsnota nog: *'Het aantal delen waarin deze totale lengte onderverdeeld kan worden, dient dus zo laag mogelijk te zijn. Bij voorkeur wordt het ondergrondse gedeelte dus als 1 geheel aangelegd. Voor het onderzoek wordt er uitgegaan van maximaal 2 deelzones om het aantal opstijgpunten (tussenstations) beperkt te houden.'* Het is echter grondig zoeken in alle documenten naar een duidelijke reden waarom er slechts maximaal 2 deelzones zouden kunnen worden weerhouden voor ondergrondse aanleg van de hoogspanningsverbinding, laat staan dat wordt uitgelegd wat de impact zou zijn mochten er bijvoorbeeld toch 3 deelzones worden weerhouden.

In het MER worden alternatieve tracés onderzocht en de mogelijke effecten ervan. In een eerste stap wordt een kwetsbaarheidsanalyse gedaan van de ruime zoekzones en corridors waarbinnen in een volgende stap de vooropgestelde bouwblokken verder kunnen onderzocht worden.

Een interessant alternatief voor het gekozen tracé langs de E403 blijkt het hoofdalternatief via de E40 te zijn. Bij dit alternatief wordt eerst een van de noordelijke varianten gevolgd, met een aanlanding tussen Oostende en Zeebrugge en het hoogspanningsstation TBD te Brugge Noord, zoals eerder beschreven. Vanaf de E40 in Jabbeke (ter hoogte van knooppunt van corridor 2, 6, 9 en 22) verloopt het alternatief verder via de E40 (corridor 22) met twee mogelijke varianten, de variatie via Eeklo - Aalter – Tielt - Pittem – Izegem en een tweede variant via Nevele (welke de voorkeur geniet van de twee, uitgaande van de vooropgestelde principes uit het GRUP), waar vervolgens een verbinding wordt gezocht die parallel loopt met Stevin tot in Avelgem.

Beide varianten lopen langs corridor 22 en 43, gekenmerkt door beboste percelen, typische bomenrijen, dreven en kasteeldomeinen. Volgens het MER zouden binnen deze corridors reeds 4 zones zijn gemotiveerd om een verplichte ondergrondse aanleg noodzakelijk te maken.

De gemeente is van mening dat het alternatief veel te snel en onzorgvuldig werd afgewimpeld als niet te weerhouden *'voor verder onderzoek in stap 2 van het MER'* met name wat betreft het alternatief via Nevele en de parallelle lijn met de Stevin verbinding tot in Avelgem.

Men leest in het MER dat corridor 22 volledig ondergronds moet worden aangelegd via een sleufloze techniek om negatieve effecten te vermijden over een lengte van 4,3 km. Men leest eveneens dat corridor 43 2 à 3 deelzones omvat waar ondergrondse aanleg vereist is. Corridor 43 bestaat uit de op- en afrit in Oostkamp (waar omwille van kwetsbaarheden bovengronds wordt opgelegd dat deze zone over een lengte van 1,5 km verplicht ondergronds dient te worden aangelegd), het Blekkersbos (waar omwille van waardevol bovengronds landschap eveneens een ondergrondse leiding verplicht wordt opgelegd over 1,5 km) en de daar tussenliggende zone van Beernem tot het Blekkersbos (waar ook sterk wordt aanbevolen (lees: niet verplicht) om 3,7 km ondergronds aan te leggen).

Men maakt vervolgens de redenering dat *'Gezien zowel ter hoogte van corridor 22 als 43 een ondergrondse aanleg nodig is om negatieve effecten te vermijden en het aantal deelzones waarover dit noodzakelijk is het maximaal aantal deelzones voor ondergrondse aanleg overstijgt (namelijk 1 binnen corridor 22 en 2 of 3 binnen corridor 43), wordt een combinatie van corridor 22 en 43 niet weerhouden voor verder onderzoek in stap 2 van het plan MER.'* Er wordt echter niet eens onderzocht of corridor 43 niet één grote deelzone kan vormen van maximaal 12 km. Vanaf de punten beschreven in het MER, zou op de kaart de afstand van de aangeduide zones waar ondergrondse aanleg in corridor 43 verplicht wordt opgelegd vanaf de op- en afrit van Oostkamp tot en met de op- en afrit van Blekkersbos ongeveer 10 km zijn.

Indien corridor 43 één deelzone vormt, dan bestaat het project maximaal uit 2 deelzones (een in corridor 22 en een in corridor 43), want zo blijkt dan dat voor corridor 38, 39 en 40 (welke allen weerhouden waren voor stap 2) geen verdere ondergrondse aanleg noodzakelijk is. Dit geeft des te meer reden waarom het E40 traject, zelfs met 3 deelzones (waar men in het MER vanuit gaat, en waar men nergens duidelijk heeft van gemotiveerd waarom meer dan 2 deelzones zo een grote problematische impact zouden hebben) een haalbaar alternatief lijkt. Helaas werd deze optie niet verder onderzocht.

Bovendien wordt nog verwezen naar de landschappelijke en visuele hinder door de aanleg van een 'zigzag' tracé dat meermaals de E40 kruist als argument waarom dit alternatief negatief zou moeten worden beoordeeld. Nochtans geldt de cascade van de ruimtelijke principes als volgt: versterken – herbenutten – bundelen – cross country verbindingen. Het alternatief tracé langs de E40 (al dan niet zigzag) is perfect verdedigbaar in het kader van het bundelingsprincipe, waar de bundeling wordt gemaakt met het lijntracé van de E40.

Het gekozen tracé waar een nieuwe bovengrondse lijn cross country zou worden aangelegd in Lendeledede zal open ruimte doorsnijden en een veel grotere landschappelijke en visuele hinder veroorzaken dan waar in het voorgestelde alternatief (gele route, langs Nevele en parallel aan Stevin richting Avelgem) langs de E40 het bundelingsprincipe wordt gevolgd.

Dat het voorgestelde alternatief langs de E40 langer zou zijn in afstand, neemt niet weg dat dit het tracé met de minste impact zou kunnen zijn wat betreft het aanslaan van open ruimte en het verzwaren van woongebieden met hoogspanningsleidingen. Het alternatief langs de E40 zou immers volledig gebundeld verlopen met lijninfrastructuur op Vlaams niveau, terwijl het gekozen tracé langs de E403 slechts voor 14 km gebundeld met de E403 verloopt en voor 7 km niet gebundeld/cross country. Nochtans heeft het bundelingsprincipe in de voorgestelde cascade van ruimtelijke principes voorrang op het cross country doorkruisen van gebied, zoals in Lendeledede. (*cf. infra*).

Samengevat: er wordt niet verduidelijkt wat het probleem is om drie deelzones te hebben in plaats van 2 én er wordt niet onderzocht of het mogelijk is om de deelzones in corridor 43 als één grote deelzone te behandelen, terwijl de verbinding van de deelzones in corridor 43 niet langer dan 12 km is. Via het alternatief aan de E40 moet de bestaande lijn van het hoogspanningsstation van Izegem tot in Avelgem niet eens worden verzwaaard, wat de bevolking ten goede komt.

Een ander alternatief dat volgens de gemeente te weinig verder werd onderzocht, betreft alternatief Z3 van de zuidelijke varianten op het tracé langs de E403. In stap 1 van het plan MER wordt onder meer verwezen naar enkele kwetsbaarheden, maar wordt later gesteld dat er voor de meeste effectgroepen geen grote negatieve effecten verwacht worden ter hoogte van deze variant zodat deze wordt meegenomen in stap 2 van het plan MER voor verder onderzoek. In stap 2 wordt er echter simpelweg gesteld dat Z3 zorgt voor negatieve effecten inzake visuele verstoring, rekening houdend met het grote aantal nabijgelegen woningen.

In diezelfde Z3 wordt echter niet gespecificeerd over hoeveel woningen gesproken wordt in vergelijking met Z4 (waar dat wel wordt gedaan over Z1 t.o.v. Z4). Die negatieve visuele effecten zijn dan blijkbaar voldoende om de keuze voor Z4 te verantwoorden, terwijl visuele impacten ondergeschikt zijn aan het bundelingsprincipe en ook ondergeschikt zijn aan het herbenutten of versterken van bestaande hoogspanningsinfrastructuur.

In welke mate heeft dit te maken met de motivatie op de scopingnota (pag. 133): *‘Door het volgen van Z3 wordt echter de mogelijkheid ontnomen om de bestaande 150 kV lijn ter hoogte van de Bosmolens ooit ondergronds te brengen met als gevolg dat ter hoogte van de Bosmolens het aantal overspannen woningen bestendig wordt. Daarom werd alternatief Z4 ontwikkeld, zie verder’.*

Deze motivatie wordt nog eens herhaald op pagina 134 bij voorstelling variant 4: *‘Het niet-hergebruiken van het bestaande 150 kV hoogspanningstracé tussen de E403 en Izegem zorgt ervoor dat deze bestaande lijn (die meerdere woonzones nu reeds overspant) op termijn ondergronds kan gebracht worden met als gevolg dat in de zone Izegem/Ledegem/Lendeledede het aantal overspanningen van woningen (sterk) af zou kunnen nemen.’*

Het ‘ooit’ ondergronds brengen van leidingen is een onzekere kwestie en is eveneens ondergeschikt aan het bundelingsprincipe en herbenuttings-/versterkingsprincipe. Het alternatief Z3 is derhalve onvoldoende onderzocht en de motivering waarom alsnog voor Z4 wordt gekozen is daarom onduidelijk en niet afdoende.

Ook de reden waarom de variant Z1 niet meer verder wordt meegenomen lijkt niet proportioneel te zijn aangaande de effecten voor de gemeente Lendeledede ten opzichte van de gekozen variant. De variant Z1 zou negatief beoordeeld worden omwille van de visuele verstoring maar ook omwille van het zeer groot aantal nieuwe woningen dat binnen de 0,4 μ T contour ligt. Dit wordt echter tegelijk tegengesproken door te stellen dat het aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 μ T contour lager zal zijn in vergelijking met een herbenutting van het bestaande tracé. Opnieuw dient te worden opgemerkt dat ook zij die onder of nabij te versterken 380 kV hoogspanningsleidingen wonen minstens evenveel lijden onder de stralingsniveaus. Men kan zich dan ook afvragen of het gekozen tracé (Z4) dan niet net als Z1 moet worden afgewezen voor een beter alternatief.

II. De gemeente benadrukt dat de keuze voor het bovengronds brengen van de nieuwe leidingen op haar grondgebied onaanvaardbaar is, om de volgende redenen:

- a) De bijhorende nieuw te plaatsen pylonen zijn strijdig met de goede ruimtelijke (duurzame) ordening omdat zij voor ernstige visuele en fysieke verstoring van de open ruimte zorgen tussen de Woestynestraat en de Kortrijksestraat en omdat zij een aanzienlijke negatieve impact hebben op zowel de woon- als de landbouwfuncties die in dit gebied aanwezig zijn.

Een nieuw tracé met nieuwe elektriciteitspylonen is een zoveelste aantasting van het openruimtegebied dat de kern van Lendeledede omgeeft. Hoogspanningsleidingen doorkruisen het grondgebied al van zuidwest naar noordoost, van zuid naar noord en van zuidoost naar noordwest. Nog een extra leiding die de noordgrens van het grondgebied afbakt is niet gewenst.

In vergelijking met andere gemeenten heeft Lendeledede al meer dan zijn deel aan hoogspanningsleidingen waardoor bijkomende lijnen onverantwoord zijn. Met dit aspect wordt geen rekening gehouden. De verbinding vanuit Izegem richting Avelgem gebeurt ook over het grondgebied van de gemeente Lendeledede waarbij de bestaande bovengrondse hoogspanningsleiding zal moeten aangepast en versterkt worden en dus er is op dat vlak een bijkomende verzwaring van de bestaande last.

Het gekozen tracé (alternatief Z4 van het rode hoofdalternatief langs de E403) loopt langs de Terrynstraat, een landelijk gelegen cluster met een tiental woningen die als uithoek gespaard is gebleven van het zicht op grote pylonen. De uitvoering van Z4 verandert dit drastisch. Het is ook opmerkelijk dat de precieze impact – hoewel deze kan worden geweten – bij gebrek aan voldoende detaillering van het voorliggende dossier, nog onduidelijk blijft (*cf. infra*);

De doorgevoerde verfijning in het ontwerp GRUP tussen het zuidelijke opstijgpunt Izegem en het hoogspanningsstation Izegem 'om een meer vloeiende verbinding te verkrijgen en de afstand tot de woningen te optimaliseren', verduidelijkt niet wat de precieze impact zal zijn op de woningen in de omgeving. Integendeel, door de doorgevoerde verfijning met de bedoeling om de afstand tot de woningen te optimaliseren, wekt men de indruk dat er een bepaalde afstand moet worden aangehouden tussen de hoogspanningsleiding en de woningen omwille van gezondheidsredenen. Dit gebeurt zonder te verduidelijken hoe groot die afstand moet zijn, of wat de impact van de grotere of kleinere afstand is op de nabije woningen.

- b) Het aanleggen van het zogenaamde 'cross country'-tracé in openruimtegebied staat haaks op de principes van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en het daarin vervatte bundelingsprincipe en het stand still-beginsel (cf. ook *infra*).

Ingevolge artikel 2.2.6.§2 VCRO worden de gewestelijke RUPs opgemaakt ter uitvoering van het RSV.

Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen stelt het bundelings- en het stand still-principe voorop. Voor het realiseren van nieuwe hoogspanningsverbindingen worden de ruimtelijke principes uit het RSV toegepast, waarbij een onderscheid wordt gemaakt in:

- Versterken van bestaande lijnen;
- Bundelen met bestaande lijnvormige structuren (bestaande hoogspanningsleidingen, autosnelwegen, waterlopen);
- Het niet uitbreiden van de totale lengte van het bovengrondse net;
- Bundelen van functies.

In de toelichtingsnota worden deze principes als volgt vertaald in een werkwijze:

- Eerst wordt onderzocht of een bestaande lijn kan worden versterkt;
- Indien dit niet het geval is, wordt het herbenutten van de bestaande tracés onderzocht;
- Vervolgens wordt gezocht naar mogelijkheden om te bundelen met bestaande lijnvormige structuren;
- Slechts in laatste orde worden cross country verbindingen in overweging genomen.

In het licht daarvan is een uitbreiding bovengronds al niet aangewezen en is het ongeoorloofd de nieuwe infrastructuur niet te bundelen en cross country het openruimtegebied (en zelfs herbestemd agrarisch gebied) aan te snijden.

Deze principes kunnen nochtans worden nageleefd bij keuze voor andere (locatie)alternatieven:

- *bundeling met bestaande lijninfrastructuur:*

Zoals onder punt 1. opgemerkt, is het alternatief tracé langs de E40 / Z3 onvoldoende grondig onderzocht en te snel afgewimpeld als onmogelijk omdat er zogenaamd 2 à 3 deelzones moeten zijn voor de ondergrondse aanleg van hoogspanningsleidingen. Het traject langs de E40 zou 100% gebundeld kunnen worden met bestaande lijnvormige structuren op Vlaams niveau, met name de E40, terwijl het gekozen traject cross country verbindingen omvat op grondgebied van o.a. gemeente Lendeledede wat normaal gezien slechts in laatste orde (en dus na onderzoek van bundeling met bestaande lijnvormige structuren) in overweging kan worden genomen.

De bovengrondse hoogspanningsleiding kan verder lopen langs de E403 zonder de laatste 2,3 km op Izegem ondergronds te gaan. Het feit dat de E403 een bestaande lijnvormige structuur is op Vlaams niveau maakt de keuze om in Izegem ondergronds te gaan langs de E403 terwijl een nieuwe cross country bovengrondse hoogspanningsleiding wordt aangelegd in Lendeledede des te onlogischer. In het kader van het bundelingsprincipe is het immers perfect verdedigbaar om in Izegem alsnog bovengrondse hoogspanningsleidingen te voorzien tot aan het tankstation. De afstand tot de wijk Bosmolens in Izegem is bovendien groot genoeg (in tegenstelling tot wat in het GRUP Ventilus dossier wordt beweerd) om niet ondergronds te moeten gaan en slechts te bundelen met de bestaande lijninfrastructuur die de E403 is. Deze ondergrondse leiding vraagt trouwens 2 tussenstations (opstijgpunten) met een bijkomende in te nemen grondoppervlakte van 2 keer 1,5 à 2 ha. Het supprimeren van de ondergrondse leiding op Izegem zou dan een opportuniteit zijn om het traject op Lendeledede ondergronds aan te leggen waarbij slechts 1 opstijgpunt (tussenstation) nodig is.

Nog een andere mogelijkheid bestaat erin om de bovengrondse nieuwe leiding op grondgebied van de gemeente Lendeledede ondergronds aan te sluiten op het ondergrondse traject in Izegem (gezien beide infrastructuren samen in totaal minder dan 8 km lengte zouden geven). Daarmee wordt visuele hinder en aantasting van het openruimtegebied maximaal beperkt.

- *bundeling van functies – ‘tegenaan van de versnippering van het buitengebied’*: in de strook waar Ventilus nieuwe infrastructuur voorziet is er geen enkele houvast voor een nieuwe bovengrondse hoogspanningsleiding die het landelijk gebied cross country doorsnijdt.
- *herbenutten van bestaande lijnen*: het gekozen tracé is gebaseerd op een variant van het hoofdalternatief via de E403, met name variant 4 uit de startnota en de zuidelijke variant 4 uit de scopingsnota of Z4 uit het plan MER. Deze variant bevat een nieuw cross country tracé terwijl er bij de andere zuidelijke varianten 1 en 3 gebruik kan worden gemaakt van de bestaande bovengrondse hoogspanningsleidingen die naar het hoogspanningsstation van Izegem gaan. De zuidelijke variant 1 werd bij de startnota zelfs als basisalternatief of meest plausibele oplossing vooropgesteld.
- *stand still-principe (= geen bijkomende bovengrondse infrastructuur op Vlaams niveau)*: Lendeledede betaalt de prijs voor het ondergronds brengen van leidingen in andere gemeentes. In het totaalproject komen er mathematisch misschien geen nieuwe bovengrondse hoogspanningsleidingen, maar in realiteit vertaalt zich dit wel in 3,7 km extra bovengronds net cross country op haar grondgebied. Door binnen het hoofdalternatief via de E403 met de varianten 1 en 3 te werken wordt dit opgelost.
 - c) De keuze om de leiding gedeeltelijk ondergronds te leggen in andere gemeenten zoals in Izegem, maar in Lendeledede bovengronds, tast de duurzame ruimtelijke ordeningsprincipes en het duurzaam ruimtegebruik aan en schendt het gelijkheidsbeginsel en het beginsel van de gelijkheid voor de openbare lasten

De argumenten om de leidingen in **Izegem ondergronds te brengen zijn gebaseerd op feitelijke onjuistheden, maar ook op feitelijkeheden die ook van toepassing zijn in de gemeente Lendeledede**. Daarenboven kan die oplossing **ruimtelijk ook niet worden verantwoord**.

Ten eerste wordt in het plan MER qua motivering over het gekozen alternatief verwezen naar de toelichtingsnota. In die toelichtingsnota is er echter niets te vinden over een motivering waarom het traject in Izegem wel ondergronds moet en in Lendeledede niet. Zo berust de motivering voor het bovengronds brengen van leidingen in Lendeledede ten aanzien van de motivering voor het ondergronds brengen van leidingen in bijvoorbeeld Izegem op een vage weergave van informatie. Er is bovendien geen enkele motivering waarom de leidingen op het grondgebied van Lendeledede niet ondergronds zouden kunnen worden aangelegd, simpelweg omdat dit niet degelijk werd onderzocht. In het plan MER maakt men zich er makkelijk van af door kortweg te stellen *‘In de zone tussen opstijgpunt Izegem Zuid en het hoogspanningsstation Izegem verloopt de nieuwe bovengrondse lijn cross country, waardoor de effecten er als beperkt negatief worden beoordeeld (-1).’* Met deze nietszeggende argumentatie wordt het idee van de aanleg van een nieuwe bovengrondse cross country lijn op het grondgebied van de gemeente Lendeledede in het plan MER onterecht verdedigd.

Daarenboven is er geen reden om de hoogspanningsleiding ondergronds aan te leggen in Izegem in plaats van in Lendeledede. Deze keuze is onlogisch en onduidelijk. Zo lezen we immers dat bij het hoofdalternatief via de E403 enkel een verplicht ondergronds deel werd opgelegd indien ter hoogte van Zedelgem zou gekozen worden voor de variant via Oostkamp. Minstens is er geen reden om de ondergrondse lijn vanuit Izegem niet ondergronds voort te zetten in Lendeledede in plaats van bovengronds. Niet enkel komt de ondergrondse leiding met moeite na 2,5 km in Izegem terug boven de grond, maar daarbij dienen er voor deze operatie over korte afstand twee tussenstations geplaatst te worden van circa 1,5 à 2 hectare per station. Dit is ruimtelijk onverantwoord, temeer nu de leiding ondergronds kan worden doorgetrokken over het grondgebied van de gemeente Lendeledede tot aan het hoogspanningsstation. In dat geval verliest men geen 1,5 ha ruimte voor een extra opstijgpunt in Izegem.

In de toelichtingsnota lezen we: *'Omwille van het feit dat geen haalbaar ondergronds tracé gerealiseerd kan worden ten noorden van de N36 werd het opstijgpunt S16a1 – opstijgpunt Izegem noord – (rode aanduiding) verplaatst naar een perceel ten zuiden van de N36 (blauwe arcering). Van hieruit is naar het zuiden toe wel voldoende ruimte aanwezig voor de aanleg van een ondergrondse verbinding.'* Ook op het grondgebied van de gemeente Lendeledede is er veel ruimte voor de aanleg van een ondergrondse verbinding i.p.v. een bovengrondse cross country hoogspanningsleiding, maar dat wordt hier niet verder onderzocht. Dit op zich al schendt het gelijkheidsbeginsel.

In de scopingsnota en in de toelichtingsnota wordt daaromtrent gesteld dat de keuze voor de ligging van het ondergrondse werktracé te maken heeft met de ligging van twee woningen waarvan één kinderdagverblijf die binnen de 0,4 μ T zouden komen te liggen. Hieruit blijkt vooreerst dat bovengrondse leidingen bij kinderdagverblijven wel degelijk gezondheidsrisico's met zich meebrengen (cf. *infra*).

Daarnaast moet worden vastgesteld dat er in Lendeledede maar liefst twee kinderdagverblijven worden getroffen die pal onder de bestaande hoogspanningsmasten en dus te versterken hoogspanningsleidingen komen te liggen:

- Kinderopvang 'De Pluktuin', Meikapelstraat 84, Lendeledede,
- Kinderopvang Marijke Debel, Izegemsestraat 97, 8860 Lendeledede.

Een derde kinderopvang bevindt zich aan de Terrynstraat, in de buurt van de indicatieve aanduiding van de nieuwe hoogspanningsleiding.

Hierover kan alvast worden opgemerkt dat het onderscheid tussen enerzijds kinderdagverblijven die onder de bestaande en dus te versterken hoogspanningsleidingen gelegen zijn en anderzijds kinderdagverblijven die gelegen zullen zijn onder de nieuwe aan te leggen cross country hoogspanningslijn niet verschillend behandeld mogen worden voor wat betreft straling en compensatie. In het plan MER kon hierover het volgende worden gelezen:

*'Voor de zone tussen Izegem en Avelgem is er een verschil tussen de **juridische en feitelijke referentiesituatie**, gezien het bestaande vergunde 380 kV tracé in die zone (waar een versterking wordt voorzien) planologisch niet aangeduid is op een plan van aanleg. Er is echter wel over nagenoeg de volledige afstand een bundeling met een 150 kV tracé dat wel planologisch bestemd is. Hierdoor, en gezien er over het algemeen een weinig kwetsbare omgeving gekruist wordt, worden de mogelijk effecten ten aanzien van de juridische referentiesituatie algemeen verwaarloosbaar tot beperkt negatief beoordeeld. Wel is het zo dat de woningen welke momenteel reeds binnen de 0,4 μ T contour gelegen zijn van het bestaande tracé ten aanzien van de juridische referentiesituatie als nieuw te beschouwen zijn.'*

Er is reeds een statistisch verband vastgesteld tussen de blootstelling aan een gemiddelde boven 0,4 μ T en kinderleukemie. De gezondheidsrisico's en effecten zijn in beide situaties (bestaande of nieuwe hoogspanningsleiding) hetzelfde, of voor het versterken van een bestaande leiding mogelijk zelfs zwaarder, waardoor het absoluut strijdig is met het gelijkheidsbeginsel om in Izegem wel rekening te houden met de aanwezigheid van een kinderdagverblijf en in Lendeledede niet. Het voorzorgprincipe moet met andere woorden worden nageleefd, zowel voor kinderdagverblijven onder bestaande als die onder nieuwe hoogspanningsleidingen.

Met andere woorden, ten gevolge van het voorzorgprincipe én het gelijkheidsbeginsel, moeten zowel kinderdagverblijven of woningen die reeds volgens de bestaande toestand binnen de 0,4 μ T contour gelegen zijn als de kinderdagverblijven of woningen die door de nieuwe cross country hoogspanningsleiding binnen de 0,4 μ T contour komen te liggen, gelijk worden behandeld en dus als nieuw worden beschouwd voor wat betreft het beoordelen van de stralingseffecten en compensaties. Voor het kinderdagverblijf in de Meikapelstraat geldt dit des te meer, nu zij daar op vandaag reeds getroffen zijn door een 380 kV-hoogspanningsleiding én een 150 kV-hoogspanningsleiding vlak boven en naast het dak van de kinderopvang. Deze hoogspanningsleiding versterken kan sterke negatieve gevolgen hebben met betrekking tot deze kinderen.

In het plan MER en het hele dossier GRUP Ventilus blijkt echter dat om ondergronds te gaan in Izegem er wél rekening is gehouden met de aanwezigheid van 1 kinderopvang, terwijl dit in Lendeledede dit blijkbaar niet mogelijk zou zijn (zonder enige motivering).

Daar waar elders de argumentatie werd aangehaald dat een bepaald tracé niet optimaal is omdat er een kinderopvang binnen de 0,4 µT contour van de 380 kV-lijn gelegen is en er bij verschuiving/optimalisatie telkens het risico bestaat dat minstens een (andere) kinderopvang binnen de 0,4 µT contour zou komen te liggen, werd toch gekozen voor het tracé Z4, met corridor 17 en 20. Daarover staat in het plan MER: *'Op de rand van corridors 17 en 20 zijn 2 kinderopvangen gelegen en daarnaast is er binnen corridor 17 en 20 ook telkens nog een kinderopvang meer centraal gelegen.'* Eén kinderdagverblijf wil men vermijden en dan maakt men de keuze voor een tracé dat 2 kinderdagverblijven stoort aan de rand, en nog een kinderopvang centraal gelegen in de corridor. Dat is totaal disproportioneel en een grove schending van het gelijkheidsbeginsel.

Krachtens het beginsel van de gelijkheid voor de openbare lasten kan de overheid niet zonder vergoeding lasten opleggen die groter zijn dan die welke een persoon in het algemeen belang moet dragen. Uit dit beginsel vloeit voort dat de onevenredige gevolgen van een op zich rechtmatige overheidsdaad zoals het opleggen van een erfdienstbaarheid van openbaar nut, niet ten laste van de getroffene behoren te komen, maar gelijkmatig over de gemeenschap dienen te worden verdeeld.

Tenslotte wordt het gedeeltelijk ondergronds tracé op buurgemeente Izegem gebaseerd op het gegeven dat de leidingen over het gebied De Mol en Bosmolens (speelpleinen De Mol) lopen, maar dit klopt niet. De leidingen liggen er nog op een afstand van meer dan 500 meter van. De gemeente kan dan ook niet akkoord gaan met dit verschil in behandeling voor het grondgebied Lendeledede.

Uit voorgaande blijkt al dat er **geen gedegen alternatievenonderzoek** plaats heeft gevonden, minstens voor wat betreft het nieuwe tracé.

III. In de derde plaats benadrukt de gemeente dat de keuze voor de uitbreiding van het bestaand hoogspanningsstation onaanvaardbaar is, wegens strijdigheid met de goede ruimtelijke ordening ten gevolge van de ernstige visuele en fysieke verstoring van de open ruimte:

Het bestaande hoogspanningsstation van Izegem voorziet een gedeeltelijke afbraak van het bestaande station op het grondgebied van Izegem en een uitbreiding met ca. 6 ha (inclusief bufferzones), volledig op herbestemd agrarisch gebied en zo goed als volledig op het grondgebied van de gemeente Lendeledede (ondanks de benaming van het station 'Izegem'). De last die de gemeente Lendeledede in het project Ventilus moet dragen is daardoor ontzettend groot.

Het gaat om een inname van ca. 6 ha met gebouwen, verhardingen en bijhorende infrastructuur. Het gaat concreet om grond waarop infrastructuur van 20 meter hoog kan worden gebouwd. De nieuwe visuele impact is buitenproportioneel aangezien dit open gebied momenteel bewerkt wordt in functie van de professionele landbouw met nevengebruik door wandelaars en mountainbikers.

Met het ontwerp GRUP tracht men hier nog aanpassingen te doen door de contouren van het hoogspanningsstation uit te breiden met het oog op onder meer een bredere groenzone en een bijkomende ruimte voorzien ter compensatie aan waterbergend vermogen. De groenbuffer werd van 5 meter naar 10 meter verbreed. Zelfs een groenbuffer van 10 meter is echter niet proportioneel ten opzichte van het aantal ha landbouwgrond en open ruimte die verdwijnen en ingenomen kunnen worden door kolossale infrastructuur tot 20 meter hoog.

De uitbreiding van het station van Elia komt daarenboven tot de virtuele grens van de openruimtecorridor tussen de regio Roeselare-Izegem en de regio Kortrijk zoals die aangegeven staat op het provinciaal ruimtelijk structuurplan.

Omdat het hier een herbevestigde landbouwzone betreft zal voor deze gronden een compensatie moeten gebeuren als ze worden ontnomen aan de landbouw. Waar en op welke manier die inname van deze landbouwgrond zal gecompenseerd worden is onbekend en wordt ook niet weergegeven in de aangeleverde documenten.

Bovendien tracht men de effecten van de uitbreiding van het bestaande station op het grondgebied van de gemeente Lendeledede te minimaliseren. Er wordt gesteld dat er geen significante effecten zijn. Nochtans is de impact niet te verwaarlozen:

- Het 'beperkte' negatieve effect ten gevolge van profielverstoring, versnippering/barrièrewerking en landschapsbeeld. Op welke manier de impact 'beperkt' is, wordt niet verduidelijkt. Voor de gemeente is het nochtans eenvoudig: met uitzondering van het kantoorgebouw/magazijn van Elia in de Kortrijksestraat is er op vandaag quasi geen grondinname. Deze percelen worden momenteel gebruikt als landbouwgrond en bijgevolg is er open ruimte. Het verlies aan landbouwgebied is van groot belang maar er wordt nergens gesproken over eventuele compensatie;
- De visuele verstoring voor de omwonenden;
- Een negatief effect ten gevolge van de inname van waterbergend vermogen en inname van overstroombaar gebied. Dit tracht men op te lossen met een buffervolume in het zuiden en in het oosten door middel van compensatie aan waterbergend vermogen. De totale oppervlakte van deze twee deelzones samen bedraagt ca. 0,5 ha. Er wordt ook in een landschappelijke buffer voorzien rondom de site.

Het waterbergend vermogen van 0,5 ha op een uitbreiding van 6 ha is totaal verwaarloosbaar terwijl duidelijk uit de pluviale kaarten blijkt dat bijna heel de zone overstromingsgevoelig is. De totale oppervlakte van het hoogspanningsstation zelf bedraagt 5,2 ha van de gewenste totale uitbreiding van 6 ha. De inname van waterbergend vermogen in het gebied is dus gigantisch in vergelijking met de compensatie van 0,5 ha die men heeft voorzien terwijl *'een eventuele compensatie voor de inname van overstromingsgevoelig gebied [...] zo veel mogelijk [dient] te gebeuren in aansluiting met de ingenomen oppervlakte'*. Met de ingenomen oppervlakte wordt echter geen rekening gehouden. Bovendien is het onbegrijpelijk dat het hoogspanningsstation wordt uitgebreid in overstromingsgevoelig gebied. Elektriciteit en water gaat nochtans niet goed samen.

IV. De versterking van de bestaande bovengrondse hoogspanningsleiding die vanaf het hoogspanningsstation richting Avelgem vertrekt is eveneens onaanvaardbaar

De bestaande bovengrondse hoogspanningsleiding die vanaf het hoogspanningsstation richting Avelgem vertrekt loopt ook over/ langs woongebied. De versterking houdt minstens een verdubbeling in van het huidig vermogen zonder enige compensatie voor de getroffen gezinnen die in de nabijheid van de te versterken leidingen wonen. De huidige compensaties gaan over (planschade)vergoedingen omwille van (nieuwe) bestemmingswijzigingen. Over de vergoeding voor de bijkomende straling naar aanleiding van versterking van bestaande leidingen wordt niet gesproken en dit terwijl inwoners die dicht bij bestaande te versterken leidingen wonen aan minstens evenveel straling kunnen worden blootgesteld dan waar een nieuwe hoogspanningsleiding wordt aangelegd. Er zou ook voor getroffen en onder versterkte leidingen enige compensatie moeten worden voorzien wegens bijkomend risico van gezondheidsproblemen en grotere minwaarde van hun eigendommen.

Tevens is er onvoldoende geweten over de mogelijke gezondheidsimpact, niet enkel voor de bewoners, maar ook voor de daar gelegen kinderdagverblijven. Wat dat betreft moet worden verwezen naar hetgeen hierboven reeds werd gesteld, met name dat de keuze voor ondergrondse leidingen in Izegem ingegeven is door het bestaan van twee woningen waaronder een kinderdagverblijf, waaruit aldus kan worden afgeleid dat er wel degelijk een gezondheidsrisico bestaat. Minstens moet met het gezondheidsrisico rekening worden gehouden voor kinderen, voortvloeiend uit wetenschappelijk onderzoek, voor een limiet aan 0,4 μ T maximale blootstelling. Dit werd omwille van het voorzorgprincipe zo opgelegd door de Wereld Gezondheidsorganisatie, alsook de Belgische Hoge Gezondheidsraad: *'Ondanks het onzekere effect raadt de Hoge Gezondheidsraad (advies nr. 9432-2020) uit voorzorg aan om kinderen onder de 15 jaar niet bloot te stellen aan waarden boven de 0,4 μ T (gemiddeld over een lange periode).'* Uit resultaten van verschillende epidemiologische studies en meta-analyses werd immers een statistisch verband vastgesteld tussen de blootstelling aan extreem laagfrequente (ELF) magnetische velden en een verhoogd risico op kinderleukemie, voldoende om aanleiding te geven tot het toepassen van het voorzorgprincipe. En toch loopt de leiding ook over woningen in Lendeledede, waaronder twee kinderdagverblijven.

Bovendien dient te worden opgemerkt dat het niet enkel kinderen in kinderdagverblijven zijn die hinder kunnen ondervinden wanneer zij worden blootgesteld aan gemiddelden boven de 0,4 µT aan straling, maar ook kinderen thuis in hun woningen. Het is onlogisch dat in Izegem rekening gehouden wordt met een kinderdagverblijf om vervolgens het tracé ondergronds te brengen, terwijl in Lendeledede niet enkel voorbijgegaan wordt aan de kinderdagverblijven, maar ook aan de vele woningen die gelegen zijn onder en nabij de te verzwaren bestaande hoogspanningsleidingen waar gezinnen wonen en dus ook kinderen die thuis doorgaans meer tijd doorbrengen dan in een kinderdagverblijf.

Ondertussen sprak de Raad voor Vergunningenbetwistingen zich op 15.06.2023 uit over een omgevingsvergunning verleend aan Elia over de upgrade van een 380 kV-hoogspanningsleiding (Mercator-Bruegel t.h.v. de gemeente Asse) ([zie Arrest RvVb.A.2223/0977](#)).

De vergunning werd verleend door de Vlaamse Regering op 16.04.2022, maar er werd beroep aangetekend door enkele omwonenden. Dat beroep ging over de gezondheidsimpact naar aanleiding van de aanpassing van de hoogspanningsleidingen.

De vergunning van Elia werd vernietigd door de Raad omdat de gezondheidsimpact op de omwonenden niet zorgvuldig was benaderd, en dan in het bijzonder de impact op kinderen jonger dan 15 jaar. In de MER-studie bij het omgevingsdossier werd niet onderzocht of de impact van de vergunningsaanvraag aanvaardbaar is voor de kinderen jonger dan 15 jaar die in de omgeving van de hoogspanningsleidingen wonen. Onder meer hierom werd de gezondheidsimpact negatief beoordeeld, wat leidde tot de vernietiging van de vergunning.

De Raad kan onder meer als volgt worden geciteerd:

‘Het grote knelpunt in het dossier is de vraag naar de gezondheidsimpact van de aangevraagde hoogspanningslijn op de omgeving.

De straling van hoogspanningslijnen creëert elektrische en magnetisch velden met een extreem lage frequentie. De gevraagde upgrade van de bestaande hoogspanningsleiding gaat gepaard met een wijziging van de elektrische en magnetische velden.

ICNIRP, een onafhankelijke internationale door de Wereldgezondheidsorganisatie erkende commissie, geeft in zijn richtlijnen voor het publiek 200 microtesla aan als referentieniveau voor acute blootstelling aan elektrische en magnetische velden met een extreem lage frequentie. De Raad van Europa hanteert in zijn aanbeveling nr. 1999/519 100 microtesla als richtwaarde voor acute blootstelling voor het publiek.

Op dit ogenblik bestaan er voor acute en chronische blootstelling aan het magnetisch veld van hoogspanningsleidingen geen Vlaams juridisch afdwingbare normen. In het eindrapport van de intendant in het kader van het Ventilus-hoogspanningsproject wordt aanbevolen om een waarde van 100 microtesla voor kortstondige en 0,4 microtesla voor langdurige blootstelling vast te leggen in wetgeving, in uitvoeringsbesluit en/of in bindende afsprakenkaders. In uitvoering daarvan bereidt de Vlaamse Regering een wijziging van het VLAREM en de opmaak van bindende afsprakenkaders voor acute en chronische blootstelling voor, maar die regelgeving is op heden nog niet goedgekeurd.

[...] De in 2018 geactualiseerde versie van het besluit hanteert 0,4 microtesla als richtwaarde voor chronische blootstelling van 20 microtesla als interventiewaarde voor acute blootstelling.

In het project-MER worden de risico's voor de gezondheid [...] negatief ingeschat [...] omwille van de onzekerheid van de impact voor de gezondheid [...].

[...]

Met de verzoekende partijen moet echter worden vastgesteld dat in de beoordeling een concreet en gedegen onderzoek naar de gezondheidsimpact van de omwonenden ontbreekt, in het bijzonder wat betreft de impact op kinderen jonger dan vijftien jaar. In haar beoordeling verwijst de verwerende partij met toepassing van het voorzorgsbeginsel weliswaar ook naar internationaal wetenschappelijk onderzoek waarin wordt aangegeven om een langdurige blootstelling aan meer dan 0,4 microtesla bij kinderen jonger dan vijftien jaar te verminderen, en vermeldt ze de aanbeveling om 'in de woonomgeving en specifiek ook voor scholen en kinderdagverblijven', de blootstelling aan magnetische velden van hoogspanningslijnen te beperken tot 0,4 microtesla. Vervolgens beperkt de verwerende partij zich echter louter tot een bespreking van het onderzoek naar de ligging van kwetsbare functies binnen de contour van meer dan 0,4 microtesla, en stelt ze vast dat er noch in de huidige, noch in de toekomstige toestand kwetsbare functies binnen die contour liggen.'

Merk alvast op dat ook in het voorliggende dossier GRUP Ventilus het onderzoek naar de effecten beperkt is en dat er eerder werd ingegaan op visuele hinder dan op mogelijke gezondheidseffecten.

Verder lezen we in het arrest: *'Uit het MER blijkt echter dat het aantal woningen binnen de contour van meer dan 0,4 microtesla meer dan verdubbelt en de gezondheidsimpact in het MER daarom negatief wordt beoordeeld. De vraag of de impact van de vergunningaanvraag aanvaardbaar is voor die woningen, in het bijzonder voor de eventuele kinderen jonger dan vijftien jaar die er wonen, wordt in de bestreden beslissing volledig onbesproken gelaten, niettegenstaande de verwerende partij er in het kader van het voorzorgsprincipe net wel op wijst dat het aanbevolen is om de blootstelling ook in een woonomgeving te beperken tot 0,4 microtesla. Het aandachtspunt dat in een strook van 100 m aan weerszijden van de hoogspanningslijn de waarde (jaargemiddelde) onder de 0,4 microtesla dient te blijven in de buurt van scholen en kinderdagverblijven, heeft geen betrekking op woningen waar kinderen jonger dan vijftien jaar verblijven. De motivering in de bestreden beslissing bevat dan ook geen afdoende verduidelijking over de impact op de woonomgeving, specifiek voor kinderen jonger dan vijftien jaar. Een meer doorgedreven en zorgvuldige motivering was nochtans vereist, gelet op de uitvoerige bezwaren van de verzoekende partijen op dat punt.'*

Ook voor de gemeente Lendelede wordt geen enkele verduidelijking of motivering gegeven over de impact van de nieuwe cross country lijn en van de versterking van de bestaande hoogspanningsleiding op bestaande kinderdagverblijven en gezinswoningen die onder of nabij de betreffende leidingen liggen.

Bovendien kan worden opgemerkt dat er nog steeds geen referentiekader bestaat om objectieve metingen door te voeren over de straling van dergelijke leidingen. Hoe kan dan degelijk onderzocht worden of de maximale straling al dan niet wordt gerespecteerd door Elia? Bovendien, zelfs al was er een referentiekader, dan nog zijn normen moeilijk afdwingbaar ten opzichte van Elia als daar geen enkele vorm van sanctie tegenover staat. Dit moet eveneens in acht worden genomen bij de hierna volgende punten V en VII, betreffende de detailleringsgraad van het effectenonderzoek en de gezondheidseffecten.

V. In de vijfde plaats wordt gesteld dat de voorschriften en het effectenonderzoek niet gedetailleerd genoeg zijn en dat het voorgenomen plan alleen al om die reden geen duidelijkheid verschaft omtrent de te verwachten effecten, die wel gekend kunnen zijn.

Verschuilde noodzakelijke onderdelen voor de uitvoering van het projectgedreven RUP zijn bewust buiten de scope van het ruimtelijk uitvoeringsplan gehouden.

Zo werden o.a. de locaties van de masten, de hoogte van de bovengrondse hoogspanningsleidingen, de vorm en hoogte van de hoogspanningsmasten e.d. die op projectniveau bepaald en behandeld worden, niet gedetailleerd. Uit de aard van het project mag op planniveau toch wel enige detailleringsgraad verwacht worden om in te schatten wat de mogelijke effecten hiervan kunnen zijn. Voor wat straling betreft verschilt de impact bijvoorbeeld al afhankelijk van de masthoogte of de hoogte waarop de kabels worden opgehangen. Zich louter baseren op de sectorregelgeving betreffende de veiligheidsafstand is onvoldoende voor burgers. Zij kunnen immers niet inschatten aan welke gevolgen zij en/of hun omgeving precies zullen worden blootgesteld als bij de uitvoering van het project bijvoorbeeld nog vrij kan bepaald worden wat de masthoogte kan zijn en hoe hoog de kabels zullen hangen.

Dit is des te merkwaardiger, aangezien er voor de stralingsnormen bij de beoordeling over welke woningen zich binnen de 0,4 μT bevinden rekening gehouden werd met de 'verwachte' straling (cf. infra) en niet met de maximale capaciteit.

Deze elementen dienen redelijkerwijze op planniveau te worden bepaald. Het is immers nogal evident – en dit blijkt ook uit de startnota, de scopingsnota, de toelichtingsnota en het ontwerp plan MER– dat deze elementen mee bepalend zijn voor de impact die de hoogspanningsleidingen op hun omgeving zullen hebben. Bovendien is het project-RUP uitsluitend gericht op het mogelijk maken van deze constructies. Dit houdt in dat de mate van detaillering ook al iets preciezer mag zijn dan in een geval waar het niet zou gaan om een project-gedreven RUP.

Bij dergelijke zware grootschalige hoogspanningsinfrastructuur kan een zorgvuldig bestuur niet anders oordelen dan dat het plan heel wat belangrijke vragen oproept op ruimtelijk vlak, temeer nu niet alleen uitdrukkelijk wordt afgeweken van de stand still-verplichting, maar dat er ook al perfect kan worden nagegaan wat de locatie van de masten zal zijn, wat de maximale masthoogte wordt en welke de vorm die masten krijgen, of wat de eventuele gebruiksbepalingen zullen zijn.

Daarnaast wordt nog opgemerkt dat de effecten niet gedetailleerd genoeg werden onderzocht. In verband met beschikbare gegevens over kinderleukemie en het voorzorgprincipe wordt uitgegaan van een maximale chronische (gemiddelde) blootstelling aan 0,4 μT . Naast het feit dat er nergens concreet werd onderzocht of de straling van de Ventiluleiding wel onder het gemiddelde van 0,4 μT per jaar zal blijven en dit zomaar zonder enige staving voor waar wordt aangenomen, kunnen nu reeds vragen worden gesteld bij hoe dit van Elia zal worden afgedwongen. Er wordt een meetnet uitgerold dat moet controleren aan welke stralingsrisico's mensen worden blootgesteld, maar voor zover bekend is er geen afdwingbaar kader. Het is pas wanneer de normen worden overschreden dat aan de hoogspanningsnetbeheerder wordt gevraagd maatregelen te treffen. Er moet een afdwingbaar kader worden ingevoerd (zie ook de hogervernoemde rechtspraak) waarbij maximale stralingsniveaus worden opgelegd én sancties worden bepaald wanneer deze worden overschreden, zodat effectief kan worden verzekerd dat die maximale stralingsniveaus zullen worden gerespecteerd. Het is niet voldoende dat Elia zelf de metingen komt uitvoeren, omdat Elia dit onmogelijk op een onpartijdige manier kan doen.

Er werd echter in geen enkele mate rekening gehouden met de (gezondheids)effecten van stralingspieken, noch werd dit verder onderzocht. Men verwijst louter naar onderzoeken uit 2010 waarbij een ICNIRP richtlijn werd opgesteld van 200 μT voor het algemeen publiek. Dat wil zeggen dat stralingspieken maximaal 200 μT mogen bereiken.

Er werd hoger reeds aangegeven dat het vermogen van de hoogspanningsleiding van 3 GW naar 6 GW wordt versterkt. De magneetveldsterkte is weliswaar evenredig met de stroom die door de lijn loopt, dus een stroom(belasting) van minstens twee keer zo hoog betekent een magneetveld dat twee keer zo sterk is. Hierover staat in de scopingsnota: *'Berekeningen met de piekbelasting moeten vergeleken worden met de limietwaarden voor acute effecten (100 μT in de Europese aanbeveling of 200 μT volgens de meest recente ICNIRP-richtlijnen).'*

Gezondheidseffecten van acute pieken in het magnetisch veld mogen dus maar maximaal 100 μT bedragen volgens de Europese aanbevelingen. In het plan MER wordt echter uitgegaan van 200 μT conform de ICNIRP-richtlijn: *'Het gaat hierbij om acute effecten en 200 μT mag daarom op geen enkel ogenblik en gedurende geen enkele tijdsduur overschreden worden. Deze waarde wordt niet bereikt in de omgeving van hoogspanningslijnen en hoogspanningsstations.'* Er wordt echter op geen enkele manier aangegeven hoe men tot deze conclusie komt en op wat men zich baseert. De stelling wordt gewoon voor waar aangenomen. Noch in het plan MER, noch in enig ander document wordt onderzocht in hoeverre daaraan zal/kan zijn voldaan, noch wordt in de stedenbouwkundige voorschriften als voorwaarde opgelegd dat hieraan moet worden voldaan (een Europese aanbeveling is immers niet bindend). Zonder enig bijkomend onderzoek wordt verderop nog simpelweg gesteld dat ander onderzoek of een berekening van de pieken niet noodzakelijk is: *'de berekening van de piekbelasting niet nodig [is] voor de bepaling van de mogelijke chronische gezondheidseffecten'*, terwijl kortstondige pieken in elektromagnetische velden wel degelijk langdurige of chronische impact kunnen hebben op de menselijke gezondheid. Het is niet omdat men hier geen onderzoek naar heeft gedaan, dat er geen impact is.

Het valt op dat over heel het dossier bij de effecten slechts minimaal wordt ingegaan op het aspect straling en de daarmee gepaard gaande gezondheidsrisico's. Als relevante effecten worden voornamelijk zaken aangehaald als visuele hinder en ruimtelijke inpassing. Er kan hier alleen maar uit worden afgeleid dat de gezondheidseffecten voor de te ontwikkelen hoogspanningsleiding niet degelijk werden onderzocht. Met de loutere verwijzing naar studies waaruit blijkt dat er een mogelijks verband is tussen 0,4 μT en kinderleukemie, weet men nog niet of het Ventilus-tracé de 0,4 μT zal respecteren en of de stralingspieken niet onredelijk hoog zijn of tot waar de stralingspieken concreet reiken.

VI. Er moet worden vastgesteld dat er in het algemeen geen gedegen alternatievenonderzoek gebeurde en dat een ondergrondse gelijkstroomleiding wel degelijk tot de mogelijkheden zou kunnen behoren voor het gehele tracé, wat volgens de gemeente de beste keuze is.

Niet al de redelijke alternatieven werden onderzocht. Het alternatief betreffende het traject via de E40 werd te snel en zonder afdoende motivering afgewimpeld als onmogelijk en werd dus niet verder onderzocht (*cf. supra*).

Voorts blijkt dat op het ogenblik van de door Elia zelf geformuleerde projectdoelstellingen, al gekozen werd voor een alternatief op wisselstroom, waarna de plandoelstellingen zo werden gevormd dat dit nu het meest haalbare alternatief lijkt. Het gaat om de volgende doelstellingen:

1. Het aan land aansluiten van hernieuwbare energie van nieuwe offshore windparken op het 380 kV-net;
2. Het realiseren van een robuust net door middel van een hoogspanningsverbinding van 6 GW tussen de Stevin-as en het hoogspanningsstation in Avelgem;
3. Het realiseren van een onthaalcapaciteit voor nieuwe onshore energieproductie in West-Vlaanderen;
4. Het creëren van een aansluitingsmogelijkheid voor een tweede onderzeese verbinding met het buitenland waardoor een bijdrage wordt geleverd aan de verdere integratie van een Europese elektriciteitsmarkt;
5. Het vervangen van de 150 kV-verbinding Slijkens (Oostende) – Brugge-Waggelwater;
6. Het versterken van de bevoorradingszekerheid van de regio Izegem.

Samengevat kan uit de onderzoeken daarom enkel worden afgeleid dat wisselstroom aangewezen is door de combinatie van deze 6 plandoelstellingen, bijvoorbeeld door het bestaan van plandoelstelling 2, waarbij met dit project tevens gezocht wordt naar een soort van reservelijn (redundantie) voor wanneer het Stevin-net zou uitvallen.

De vraag rijst of deze plandoelstelling betrokken moet worden bij het Ventilusproject. De hoofddoelstelling is het versterken en vergroten van het net om de bijkomende offshore energie te kunnen opvangen.

Deze doelstelling dient voorop te worden geplaatst, want rekening houdend met de razendsnelle technologische vooruitgang is het binnen enkele jaren misschien wel perfect mogelijk om zo met gelijkstroom (en ondergronds) te werken. Wanneer bij de uitvoering van het Ventilusproject rekening wordt gehouden met de evolutie van de technologieën, kan dit op termijn niet alleen duurzamer maar ook economisch voordeliger uitkomen.

Het alternatief, waarbij de tweede projectdoelstelling niet wordt opgenomen, zou gelijkstroom in ieder geval vergemakkelijken. Gelet op de gunstigere effecten op het vlak van mens en milieu (of althans de mogelijkheid daartoe) had dit alternatief minstens onderzocht moeten worden.

In Duitsland zal men binnenkort de 'Südklink' realiseren, een ondergrondse stroomkabel van noord naar zuid van 700 kilometer lang, dwars door Duitsland én in gelijkstroom. Als dergelijke aanleg in Duitsland mogelijk is, dan moet dat in België ook kunnen. Zelfs al gaat het in Duitsland om een gelijkstroomverbinding en zou Ventilus een wisselstroomverbinding zijn en zou het gaan om twee verschillende dossiers, dan nog is dit geen excuus om het alternatief van een ondergrondse gelijkstroomverbinding niet degelijk te onderzoeken. Ventilus is slechts een wisselstroomverbinding geworden omdat dit reeds zo werd bepaald in de vooraf opgestelde doelstellingen. De toelichtingsnota motiveert en verantwoordt onvoldoende waarom de aanleg van het tracé in wisselstroom beter zou zijn dan in gelijkstroom.

Voor de onpartijdigheid – en dit geldt voor het gehele traject (ook wat de onderzoeken betreft), is het merkwaardig te noemen dat de netbeheerder zelf de plandoelstellingen schrijft (die niet bindend zijn voor de minister en dus ook niet zomaar moeten worden overgenomen).

Hierbij kan ook worden gesteld dat een projectgericht onderzoek, opgesteld door de dragers van een project, onvoldoende zekerheid kan geven aangezien zo'n onderzoek net wordt ingegeven vanuit motieven om een beoogd project doorgang te laten vinden.

Er wordt ook niet onderzocht of de redundantie (reserve) van een rechtstreekse hoogspanningsverbinding op ondergrondse gelijkstroom naar Avelgem (of Mercator / Doel) van de nieuwe offshore windparken (2,1 GW) kan worden opgevangen door een extra kabelpaar te voorzien bij de aanleg van de ondergrondse gelijkstroomkabels.

Het is ook niet duidelijk waarom plandoelstelling 3 aan het project moet worden gekoppeld.

Om deze reden betreft de plandoelstelling een onwettige keuze voor een voorkeursalternatief en dient dit aangepast te worden. Op die manier komt er in het voorbereidend stadium geen beperking op de mogelijke redelijke alternatieven en/of de mogelijke bruikbare technologieën van elektriciteitstransport en kan er een volwaardig alternatievenonderzoek gebeuren.

Het blijkt daarnaast zelfs uit stukken van het dossier zelf dat gelijkstroomtechnologie wel technisch mogelijk zou zijn.

Het valt echter op dat doorheen de startnota, de scopingsnota en het plan MER samen gelezen met de toelichtingsnota verschillende redelijke alternatieven worden uitgesloten, louter op basis van voorafgaande onderzoeken, zonder dat deze werden afgewogen op plan MER-niveau, laat staan dat deze onderzoeken worden uitgelegd. Nochtans moet een overheid over haar alternatieven grondig motiveren waarom een ander dan het gekozen alternatief niet mogelijk was.

Zo wordt gelijkstroomtechnologie enkel op basis van een voorgaande studie en om financiële redenen niet als redelijk alternatief mee in overweging genomen. Desondanks wordt in de startnota uitdrukkelijk gesteld dat gelijkstroomtechnologie een aantal voordelen heeft in vergelijking met wisselstroomtechnologie én wordt er uitdrukkelijk bevestigd dat gelijkstroomtechnologie wel degelijk technisch mogelijk is doch te duur. Daarom werden zonder bijkomend onderzoek de milieueffecten niet verder in kaart gebracht.

In het kader van de vraag die bij de opmaak van dit ruimtelijk uitvoeringsplan centraal zou moeten staan, met name hoe er een duurzame ruimtelijke oplossing kan worden gevonden in het belang van huidige en toekomstige generaties (artikel 1.1.4 VCRO), kan men de kostprijs van het project niet laten primeren. Dat kan overigens al helemaal niet zonder een volwaardig onderzoek in het licht van het stand still-beginsel, waarbij gekozen wordt voor nieuwe hoogspanningen onder de grond.

Daarenboven blijkt uit verschillende federale ontwikkelingsplannen van de ons omringende landen dat gelijkstroom als alternatief mogelijk is.

De huidige Nemo-verbinding tussen het Verenigd Koninkrijk en België (Zeebrugge) werkt op gelijkstroom en werd volledig ondergronds aangelegd over een afstand van 140 km. Ook de Alegro-verbinding tussen Duitsland en België werd volledig ondergronds in gelijkstroomkabels gerealiseerd over een afstand van 90 km, Südlink in Duitsland tot wel 700 km!

De tweede toekomstige verbinding met het Verenigd Koninkrijk (Nautilus) zal ook terug op gelijkstroom uitgevoerd worden tot in België om vervolgens via de voorgestelde Ventilus-wisselstroomverbindingen aangesloten te worden aan het hoogspanningsnetwerk van België.

Logischerwijs rijst dan de vraag of hier ook op andere wijzen kan worden aangesloten.

Een studie van de Universiteit van Mons heeft ook aangetoond dat het gebruik van gelijkstroom haalbaar is voor het project 'Boucle du Hainaut'. In die studie wordt gesproken over een nieuwe technologie en wordt gesteld dat hoewel deze technologie vrij recent is, enkele grootschalige projecten het levenslicht beginnen te zien. De kosten die inherent zijn aan dit type kabel blijven wel hoger in vergelijking met de bovengrondse lijnen met wisselstroom (met name door de kosten van de converters aan elk uiteinde van de lijn). Deze HVDC XLPE-kabeltechnologie lijkt haalbaar voor het project Boucle du Hainaut, al blijft het ongebruikelijk voor een nationale onshore-Interconnectie over zo'n korte afstand.

De startnota, de scopingsnota en de toelichtingsnota en het ontwerp plan MER **focussen onterecht op een voorkeursalternatief** (basisalternatief genoemd). Deze benadering staat haaks op de MER-wetgeving, die vereist dat **alle redelijke alternatieven dienden opgenomen te worden in de startnota en de kennisgeving**.

Er is voorafgaand aan de milieueffectrapportageprocedure gekozen om bepaalde redelijke alternatieven zonder evenwaardig uitgewerkt onderzoek op basis van een waarschijnlijke financiële hogere kostprijs en op basis van een reeds gekozen technisch uitvoeringsalternatief niet mee te nemen in het alternatievenonderzoek op plan MER-niveau.

Ook uit de bespreking van een vraag omtrent het zeer summier alternatievenonderzoek in de Commissie Leefmilieu blijkt dat deze bezorgdheid wordt erkend, doch ingegeven is vanuit het oogpunt 'tijdsgebrek' (Vraag om uitleg over de stand van zaken van het nieuwe hoogspanningsnet Ventilus van Bart Dochy aan minister Zuhail Demir 40 (2020-2021) en Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie d.d. 20.10.2020)

Het spreekt voor zich dat tijdsnood niet kan verantwoorden dat belangrijke waarborgen voor mens en milieu worden achteruitgeschoven waardoor risico's bestaan op schade aan de gezondheid, schade aan de mens en schade aan het milieu in het algemeen. Het planproces zal moeten hernomen worden zodat het zich conformeert met de in dit bezwaar uiteengezette middelen.

VII. Er wordt vastgesteld dat er onzekerheid is over de effecten van het plan op mens en milieu.

In het licht van wat reeds hoger werd uiteengezet, gelet op het stand still-beginsel zoals opgenomen in het DABM (vb. art. 1.2.1) en op grond van het voorzorgsbeginsel (ook opgenomen in art. 1.2.1 DABM), dient de blootstelling aan magnetische velden zoveel als mogelijk beperkt te worden. Dit lijkt met het plan niet te worden gedaan. In ieder geval bestaat er te veel onduidelijkheid over de milieueffecten, waardoor een zorgvuldige overheid geen plan kan goedkeuren op basis van de nu voorhanden zijnde informatie.

Vooreerst wordt wat dit betreft opgemerkt dat in geen van de onderzoeken of documenten op volkomen wijze gewag wordt gemaakt van de cumulatieve effecten die het project heeft op mens en milieu, rekening houdend met het bundelingsprincipe.

Daarnaast wordt vastgesteld dat er bij het onderzoeken naar de mogelijke effecten van straling geen rekening gehouden wordt met de mogelijke capaciteit maar wel met de verwachte capaciteit (terwijl er nog geen duidelijkheid werd gegeven over het soort mast, de hoogte, de exacte locatie,...).

Tijdens de Q&A sessie werd er gevraagd hoeveel het huidig gemiddeld vermogen is dat door de 380 kV-leidingen gaat, wat het toekomstig vermogen zal zijn en wat het effect hiervan is op de omgeving (in Lendeledede loopt de bestaande leiding over een woonwijk).

Daarbij werd geantwoord dat een onderscheid gemaakt moet worden tussen het nominaal vermogen en het verwachte vermogen. Het nominale vermogen is de maximale capaciteit van de lijn – dit vermogen bedraagt 1440 MVA per circuit in de bestaande situatie en 3000 MVA per circuit in de nieuwe situatie. Het verwachte vermogen is wat er uiteindelijk zal vervoerd worden. **Op basis van dit verwachte vermogen werd de 0,4µT-contour ingetekend op de toelichtende kaarten.**

Het is merkwaardig dat geen rekening wordt gehouden met een worst case scenario. Het is onduidelijk of er in zo'n geval nog veel meer woningen gelegen zullen zijn binnen de **0,4µT-contour**.

Ook wordt vastgesteld dat het uit het voorliggende ontwerp moeilijk is om op te maken:

- hoeveel woningen er op vandaag reeds binnen de 0,4 μT contour gelegen zijn (= de gehanteerde norm in het kader van elektromagnetische velden);
- hoeveel woningen er bij realisatie van het planvoornemen binnen de 0,4 μT contour komen te liggen;
- hoeveel woningen er buiten de 0,4 μT contour komen te liggen bij bv. het verplaatsen van een bovengrondse verbinding naar een ondergrondse verbinding op een ietwat gewijzigde locatie;
- wat het flankerend beleid is voor de geïmpacteerden en hoe de verdere opvolging zal verlopen.

Tot slot wordt vastgesteld dat de milieueffecten voor wat betreft mens en milieu binnen de normen van het proportionele zouden worden gehouden omdat de richtwaarden van het Binnenmilieubesluit zouden worden nageleefd. Nochtans zijn er wel degelijk overschrijdingen.

Deze richt- en interventiewaarden, die gehanteerd worden in het effectenonderzoek zoals uit de startnota blijkt, **betreffen een versoepeling van de richt- en interventiewaarden van het Binnenmilieubesluit van 11.06.2004**. Vóór de **wijziging d.d. 13.07.2018** (toevallig kort voor de start van het de GRUP-procedure?) waren namelijk de strengere richt- en interventiewaarden van toepassing.

De richtwaarde (ideale situatie) waar magnetische velden moeten aan voldoen bedraagt sinds de wijziging 0,4 μT en de interventiewaarde (maximaal toelaatbaar risiconiveau) 20 μT . Vóór de wijziging bedroeg de richtwaarde 0,2 μT en de interventiewaarde (maximaal toelaatbaar risiconiveau) 10 μT .

Het zijn ook niet die strengere normen die worden gehanteerd bij het onderzoek naar de alternatieven en de milieueffectenonderzoeken (zowel in de voorbereidende fase als in de plan MER fase), maar de versoepelde. De vraag stelt zich waarom rekening kan gehouden worden met deze versoepelde normen, terwijl die toch een achteruitgang betreffen op vlak van gezondheid.

Er wordt ook – zo blijkt uit het dossier (bijvoorbeeld het ontwerp plan MER) - een statistisch verband erkend tussen leukemie bij jonge kinderen en straling uit hoogspanningsmasten.

Bepaalde bestaande studies zouden ook verbanden aantonen tussen hersentumoren, lymfomen, huidmelanoom, alzheimer en dementie, onvruchtbaarheid en dit al tussen 0,1 μT en 0,2 μT en voornamelijk vanaf 0,2 μT . Ook effecten op dieren vallen niet uit te sluiten, zowel wat melkvee, als wat vogels, bijen en andere insecten betreft.

In de startnota, ontwerp-MER, bijlage 5 bij de scopingnota wordt verwezen naar het beleid in Frankrijk waar er een niet bindende ministeriële aanbeveling is die de departementshoofden adviseert om de bouw van hospitalen en kinderdagverblijven nabij hoogspanningsleidingen, kabels en transformatoren te vermijden daar waar kinderen kunnen blootgesteld worden aan magnetische velden sterker dan 1 μT .

Zonder gedegen en systematisch wetenschappelijk onderzoek, onderworpen aan een MER, kan door een zorgvuldige overheid onmogelijk met voldoende kennis van zaken en op zekere wijze worden besloten dat het voorgenomen plan géén schade zal teweegbrengen aan mens en milieu.

VIII. Het grafisch plan bevat een fout.

De beide symbolische aanduidingen van de hoogspanningsleidingen op het grondgebied Lendelede zijn identiek (streep met bollen), maar worden met een verschillend artikel benoemd. De nieuw te bouwen luchtleiding (noordwest) verwijst naar artikel 7 in de legende, terwijl de te versterken bestaande luchtleiding (oost – zuid) verwijst naar artikel 6.

Deze weergave van het grafische plan is niet alleen foutief, maar ook misleidend; artikel 7 is namelijk bedoeld voor bovengrondse hoogspanningsleidingen en -masten, zowel bestaande als nieuwe, terwijl artikel 6 bedoeld is voor zgn. 'leidingstraten': dit zijn ondergrondse transportleidingen en hun aanhorigheden.

Grafisch mag dergelijke ondergrondse leiding volgens de voorschriften dan wel een andere symbolische aanduiding hebben, maar voor een leek in stedenbouw en RO doet dit niets ter zake. Die leest wat er onder artikel 6 staat geschreven.

Als gevolg daarvan zouden bewoners die voorbij het hoogspanningsstation liggen er van uit kunnen gaan dat de pylonen en de luchtleidingen vervangen worden door een ondergrondse leiding.

Stemming

Dit punt wordt eenparig goedgekeurd.

BESLISSING

Artikel 1: De raad verleent een **ongunstig advies** aan het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Ventilus dat voorlopig vastgesteld werd door de Vlaamse regering op 7 juli 2023, **om de redenen hierboven vermeld en hieronder samengevat:**

I. De keuze voor het tracé in het ontwerp GRUP (hoofdalternatief via de E403) is onvoldoende onderbouwd ten aanzien van de andere mogelijke alternatieven, waaronder het alternatief via de E40, Z1 of Z3.

II. De keuze voor het bovengronds brengen van de nieuwe leidingen op ons grondgebied is onaanvaardbaar om de volgende redenen:

- a) De bijhorende nieuw te plaatsen pylonen zijn strijdig met de goede ruimtelijke (duurzame) ordening omdat zij voor ernstige visuele en fysieke verstoring van de open ruimte zorgen tussen de Woestynestraat en de Kortrijksestraat en omdat zij een aanzienlijke negatieve impact hebben op zowel de woon- als de landbouwfuncties die in dit gebied aanwezig zijn.
- b) Het aanleggen van het zogenaamde 'cross country'-tracé in openruimtegebied staat haaks op de principes van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en het daarin vervatte bundelingsprincipe en het stand still-beginsel.
- c) De keuze om de leiding gedeeltelijk onder de grond te leggen in andere gemeenten zoals in Izegem, maar in Lendeledede bovengronds, zorgt voor een schending van de duurzame ruimtelijke ordeningsprincipes, het duurzaam ruimtegebruik en schendt het gelijkheidsbeginsel en het beginsel van de gelijkheid voor de openbare lasten.

III. De keuze voor de uitbreiding van het bestaand hoogspanningsstation is onaanvaardbaar wegens strijdigheid met de goede ruimtelijke ordening ten gevolge van de ernstige visuele en fysieke verstoring van de open ruimte.

IV. De versterking van de bestaande bovengrondse hoogspanningsleiding die vanaf het hoogspanningsstation richting Avelgem vertrekt is eveneens onaanvaardbaar.

V. De voorschriften en het effectenonderzoek zijn niet gedetailleerd genoeg en het voorgenomen plan verschaft alleen al om die reden geen duidelijkheid omtrent de te verwachten effecten die wel gekend kunnen zijn.

VI. Er moet worden vastgesteld dat er in het algemeen geen gedegen alternatievenonderzoek gebeurde en dat een ondergrondse gelijkstroomleiding wel degelijk tot de mogelijkheden zou kunnen behoren voor het gehele tracé, wat volgens de gemeente de beste keuze is.

VII. Er is onzekerheid naar de effecten van het plan op mens en milieu.

VIII. Het grafisch plan bevat een fout.

Artikel 2: Afschrift van deze beslissing wordt overgemaakt aan de Vlaamse Regering, afdeling gebiedsontwikkeling, omgevingsplanning en -projecten, Koning Albert II laan 20 bus 7, 1000 Brussel en dit zowel per aangetekend schrijven als door het opladen op de website van omgeving.vlaanderen.be.

Namens de gemeenteraad:

De algemeen directeur,
(Get.) Christophe Vandecasteele

De voorzitter
(Get.) Bruno Vanoverbeke

Voor eensluidend afschrift:

De algemeen Directeur,
Christophe Vandecasteele

De voorzitter,
Bruno Vanoverbeke